

MINISTERSTWO EDUKACJI NARODOWEJ

DEPARTAMENT WYCHOWANIA I KSZTAŁCENIA INTEGRACYJNEGO

Warszawa, 24 kwietnia 2020 r.

DWKI-WSPE.053.1.2020.MŻ

Pan Mikołaj Wołanin
Prezes Fundacji na rzecz Praw Ucznia
ul. Święty Marcin 29/8
61-806 Poznań
e-mail: kontakt@prawaucznia.pl

Szanowny Panie,

w odpowiedzi na petycję skierowaną do Ministra Edukacji Narodowej dotyczącą zapewnienia pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci/uczniów placówek oświatowych oraz obowiązku zatrudnienia psychologa w każdej szkole, uprzejmie wyjaśniam.

Realizacja zajęć z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej jest jedną z podstawowych form działalności dydaktyczno-wychowawczej szkoły¹ i organizowana jest zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach² oraz rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach³.

Za prawidłową organizację pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz zapewnienie dziecku/uczniowi ww. pomocy, adekwatnej do rozpoznanych potrzeb, odpowiada dyrektor szkoły, który w porozumieniu z organem prowadzącym ustala m.in. formy udzielania tej pomocy, okres ich udzielania oraz wymiar godzin, w którym poszczególne formy będą realizowane z danym dzieckiem/ucznikiem⁴.

Dyrektor w porozumieniu z organem prowadzącym podejmuje również decyzje dotyczące zatrudnienia nauczycieli i specjalistów wykonujących zadania z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w szczególności psychologów, pedagogów, logopedów i doradców zawodowych. Przy zatrudnianiu w szkołach specjalistów udzielających pomocy psychologiczno-pedagogicznej, powinny być brane pod uwagę rozpoznane potrzeby wychowanków.

¹ Art. 109 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – *Prawo oświatowe* (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, z późn.zm.).

² Dz.U. poz. 1591, z późn. zm.

³ Dz. U. poz. 532, z późn. zm.

⁴ § 20 ust. 5 i 6 ww. rozporządzenia.

Zatem, na poziomie lokalnym zapadają decyzje dotyczące zatrudniania w szkołach m.in. specjalistów, o których mowa powyżej.

Dyrektor szkoły powierza nauczycielowi/specjaliście prowadzenie określonych zajęć, na podstawie dokumentów potwierdzających posiadane wykształcenie i ukończone formy doskonalenia⁵.

Objęcie dziecka/ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną, polega na rozpoznawaniu i zaspokajaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dziecka/ucznia oraz rozpoznawaniu jego indywidualnych możliwości psychofizycznych i czynników środowiskowych wpływających na funkcjonowanie dziecka w szkole, w celu wspierania potencjału rozwojowego dziecka i stwarzania warunków do jego aktywnego i pełnego uczestnictwa w życiu szkoły⁶.

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w szkole udzielana jest w trakcie bieżącej pracy z uczniem oraz w formach określonych ww. przepisach prawa oświatowego⁷. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielana jest wszystkim uczniom uczęszczającym do szkoły, u których taką potrzebę rozpoznano (np. przez pedagoga/logopedę w szkole lub specjalistę z poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej).

W celu zwiększenia dostępności do pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci i młodzieży, po raz pierwszy w podziale subwencji oświatowej na rok 2019 wprowadzone zostały dwie wagi⁸ na realizację działań z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkołach⁹. Wagi obejmują uczniów z kategorii dzieci i młodzież (wszystkich, a nie tylko objętych pomocą) w szkołach ogólnodostępnych realizujących obowiązki szkolny lub nauki.

Środki te mogą zostać wydatkowane m.in. na organizację pomocy psychologiczno-pedagogicznej w formach określonych w przepisach lub zatrudnienie nauczycieli specjalistów, np. pedagogów szkolnych, psychologów.

⁵ Art. 68 ust. 5 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. *Prawo oświatowe* (Dz. U. z 2019 r., poz. 1148, z późn. zm.).

⁶ Zgodnie z przepisami rozporządzenia w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach oraz rozporządzenia w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

⁷ Zgodnie, odpowiednio z § 6 i § 7 ww. rozporządzeń.

⁸ P46 = 0,025 dla uczniów szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży, ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia oraz dotychczasowych gimnazjów dla dzieci i młodzieży (waga nie obejmuje uczniów szkół specjalnych),

P47 = 0,012 dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych dla dzieci i młodzieży oraz szkół ponadpodstawowych dla dzieci i młodzieży (waga nie obejmuje uczniów szkół specjalnych oraz szkół policealnych).

⁹ Określone w przepisach rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 grudnia 2018 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2019 (Dz. U. poz. 2446).

Minister Edukacji Narodowej określił również w formie rozporządzenia¹⁰ wykaz zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz m.in. przez pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych w szkołach i placówkach.

Przepisy określają, jakie zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze prowadzone bezpośrednio z dziećmi/uczniemi lub na ich rzecz są realizowane w ramach tzw. „pensum” przez wymienionych wyżej specjalistów.

Wskazanie zadań realizowanych w ramach pensum gwarantuje, że we wszystkich szkołach i placówkach w ramach tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin nauczyciele specjaliści będą prowadzili tego samego rodzaju zajęcia. Nowe regulacje obowiązują od 1 września 2018 r.

W przepisach oświatowych podkreślono również wagę wczesnego rozpoznania przez nauczycieli i specjalistów prowadzących zajęcia w klasach I-III szkoły podstawowej ryzyka specyficznych trudności w uczeniu się w celu wdrożenia jak najszybciej odpowiedniego wsparcia i pomocy w rozwoju oraz pokonaniu trudności dla uczniów, u których takie ryzyko zostało stwierdzone¹¹.

Ponadto w każdej sytuacji wymagającej wsparcia, interwencji specjalistów rodzice/opiekunowie dziecka/ucznia mogą zwrócić się do poradni psychologiczno-pedagogicznej z wnioskiem o przeprowadzenie badań dziecka/ucznia i wydanie opinii lub orzeczenia, co pozwoli dyrektorowi szkoły na podjęcie bardziej ukierunkowanych działań związanych z procesem edukacyjnym dziecka/ucznia.

Poradnia psychologiczno-pedagogiczna realizuje także działania wspierające wychowawczą i edukacyjną funkcję szkoły i placówki, polegające m. in. na udzielaniu nauczycielom, wychowawcom grup wychowawczych lub specjalistom pomocy w rozpoznawaniu indywidualnych potrzeb dzieci/uczniów i rozwiązywaniu problemów.

Do zadań poradni należy również udzielanie pomocy bezpośredniej dzieciom/uczniom jak również rodzicom polegającej na prowadzeniu terapii dzieci, młodzieży i ich rodzin oraz udzielanie pomocy rodzicom w rozwiązywaniu problemów edukacyjnych i wychowawczych.

Z danych z Systemu Informacji Oświatowej wynika, że od 2014 r. liczba nauczycieli specjalistów w szkołach systematycznie zwiększa się.

¹⁰ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 sierpnia 2018 r. w sprawie wykazu zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz przez nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz nauczycieli: pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych (Dz. U. poz. 1601).

¹¹ § 20 ust. 2 pkt 2 lit. a rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. poz. 1591 z późn.zm.).

obowiązki nauczyciela	liczba nauczycieli specjalistów w poszczególnych latach					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
doradcy zawodowego	1 603	1 857	1 992	5 544	7 326	8 069
logopedy	11 631	12 923	14 117	15 203	16 642	18 147
pedagoga	19 647	20 082	20 602	20 839	21 158	21 530
psychologa	7 987	8 416	8 806	9 323	9 920	10 874
terapeuty pedagogicznego	dane zbierane od 2017	dane zbierane od 2017	dane zbierane od 2017	1 614	2 308	brak danych w SIO

Dyrektor szkoły sprawuje nadzór pedagogiczny w stosunku do nauczycieli i nauczycieli specjalistów zatrudnionych w tych szkołach. Do decyzji dyrektora należy określenie narzędzi, które wykorzystuje do sprawowania tego nadzoru.

Z wyrazami szacunku

Joanna Wilewska
Dyrektor
Departament Wychowania i Kształcenia
Integracyjnego
/ – podpisany cyfrowo/